

tenditur, et præordinatur, quia non fortuito, nec casualiter, sed ex fine, et intentione præmeditata causat illam; et sic prædefinit. Nec major difficultas est in prædefiniendo illam, et intendendo ex aliquo fine, quam in causando, et exequendo, cum executio sit regulata in Deo, et ab aliqua directione, et fine descendens per providentiam. De quo alibi lætius agendum est Deo dante, scilicet in prima secundæ tractando circa quæstionem LXXIX, de causalitate Dei in actum peccati. Nunc quod attinet ad argumentum, respondeo ad primam probationem, quod ex intentione absoluta, et prædefinitiva illius entitatis, ut entitas est, solum obligatur Deus ad dandum suum concursum liberæ voluntati ad id quod est effectivum in tali entitate sub ratione effectivi, et ad constituendam illam in esse entis, et in ratione effectus, in rerum natura, et ad ipsam cooperationem causæ liberæ in quantum entitas est, in linea, et ordine cooperationis entitativæ, quia totum quod entitatis ibi est, Deo subordinatur; et Deus solum obligatur ad dandum id quod se habet ut medium, vel ut conditio ad esse illius entitatis, et illius actus, ut sit in rerum natura tamquam effectus Dei. Permissio autem malitiæ non conducit ut ille actus, et illa entitas sit in rerum natura, tamquam effectus Dei, sed ut deficiat ab entitate; et sic in rerum natura deficiendo, et cum privatione. Hæc autem privatio, et hic defectus non conducit ad esse, sed recedit ab esse. Unde non obligatur Deus ad permittendum hanc malitiam absolute, et ex se, et ex prima illa absoluta intentione sua, sed ex aliqua suppositione causæ creatæ, ut defectibilis; et ideo jam non influit ibi prædefinitio, et absoluta voluntas, sed procedit ex suppositione

alicujus creati, atque adeo cessat prædefinitio, quæ ex absoluta voluntate procedit, et influit in omnia prædefinitioni subjecta. Ubi vero incipit Deus operari ex præsuppositione alicujus creati, interrumpitur prædefinitio, et operatur Deus permissivesupponendo defectibilitatem causæ creatæ. Nec tamen nego posse Deum prædefinire permissionem peccati (non dico peccatum ipsum, sed permissionem illam) ex alio fine, v. g. propter humilitatem, aut pœnitentiam, aut quid simile, de quo infra agetur. Sed dicimus quod ad permissionem malitiæ non obligatur Deus ad hoc ut ponatur peccatum, quantum est ex vi suæ prædefinitionis, licet ex intentione elicendi multa bona ex malis possit intendere illam permissionem.

LII. Et ad argumentum quod non potest illud materiale peccati poni in rerum natura sine illa malitia, quia est illi essentialiter annexa: ergo Deus tenetur illam velle, seu permittere ex intentione volendi illud materiale ponere in rerum natura respondetur quod, illud materiale non potest esse in rerum natura sine illa malitia, distinguo; ut materiale defectivum est, et ortum ex causa defectibili, transeat; ut præcise entitas est, et quid effectivum nego. Unde licet non sit illud materiale, et illa entitas de facto, et in re sine tali malitia, non tamen illa malitia est conducens ut sit, et habeat esse in rerum natura, sed potius deficit ab esse, et ab entitate, dum deficit a primo ente. Deus autem ex vi suæ absolutæ, et efficacis intentionis solum obligatur ad ponendum id quod conducit ut res sit, et ad ejus esse, non quod deficit ab esse, licet sine illo defectu non sit; et sic ex vi absolutæ intentionis non obligatur ad permittendum, sed solum ad po-

nendum ea quæ conducunt ad esse; et hæc potius opponuntur ipsi malitiæ, et defectui, non autem permittunt illud: nam ideo potius illud malum, et ille defectus non corrumpit totum bonum, quia Deus sustinet aliquid de actu, et de bono in illa entitate; sustinere autem bonum ne penitus corrumpatur a malo, non est permittere malum, quia permittere est cedere ipsi, non sustinere contra illud. Unde quia Dei concursus, et causalitas ita operatur esse illius entitatis, quod detinet ne corrumpatur tota a malo, tantum abest quod sit causa etiam per accidens, et indirecta mali, quod potius illi opponitur concurrente ad id quod effectivum est in entitate peccati.

LIII. Dices: Si Deus non obligatur ex vi intentionis absolutæ permittere malum: ergo potest stante illa absoluta intentione entitatis peccati omittere, et suspendere permissionem: ergo vel tunc non erit materiale peccati, et frustrabitur intentio efficax Dei, vel erit materiale peccati sine malitia adjuncta, quod repugnat, cum sit illi essentialiter annexa, ut in odio Dei.

Respondetur distinguendo consequens: ergo potest omittere, seu suspendere permissionem, quantum est ex vi intentionis prædefinientis, transeat; quantum est ex vi adjunctæ causæ defectibilis, et ex illa suppositione causæ defectivæ, nego. Itaque non negamus, Deum obligari ab permittendum defectum, sine quo illud materiale peccati non est in rerum natura; sed negamus ad id obligari ex vi suæ absolutæ prædefinitionis, quia hæc solum respicit esse illius entitatis, ut entitas est, et ea quæ conducunt ad esse, non vero ea quæ deficiunt ab esse. Deus autem intendendo, et ordinando ea quæ pertinent ad esse in illa entitate peccati, potius opponitur malo, et

defectui, quam illi præbeat occasionem, quia esse, ut esse, opponitur deficientiæ ab esse, et si Deus non sustentaret illud esse ne corrumpetur a malo, ipsum malum destrueret totum bonum: potius ergo illa intentio materialis peccati, quoad esse, opponitur malitiæ peccati, et sic ex vi illius non obligatur Deus ad permissionem malitiæ. Aliunde tamen obligatur, scilicet ex suppositione causæ defectibilis, cujus cooperationem Deus admittit in illo actu: hæc enim causa cum sit defectibilis, et illa entitas peccati, ut a tali causa fundet malitiam, postquam Deus prædefinit id quod entitatis est in tali actu, et in cooperatione causæ creatæ, videns ipsam non nisi defectibiliter posse cooperari, ex tali suppositione permittit defectum; si autem ex suppositione causæ creatæ: ergo non ex prædefinitione, quæ ante omnem suppositionem procedit. Et licet illa vellet absolute esse talem actum quoad entitatem, tamen quia est prædefinitio cum quadam præcisione, scilicet prout solum conducit ad id quod entitativum est, et effectivum in tali actu, non quoad omnia etiam ex parte defectuum; ideo ex vi illius prædefinitionis, non potest inferri quod actus erit absolute, et quoad omnia, sed tantum restrictive, id est, quoad id quod entitas est, licet ex adjuncta, et prævisa causa defectibili, procedat Deus ad permittendum defectum; sed id jam non pertinet ad lineam prædefinitionis, sed alterius voluntatis operantis ex præsuppositione causæ creatæ.

LIV. Et hinc patet, quomodo non refundatur in voluntatem divinam malitiæ permissa, quia Deus non procedit ad permittendum malitiam ex vi intentionis suæ, sed ex suppositione causæ defectibilis adjunctæ: ex se enim potius tendit ad opposi-

tionem peccati, et ad sustinendum id quod entitatis, et bonitatis est in illo actu, ne penitus a malo corumpatur. Et tamen permittit malum, quia universalis provisor est, et non debet impedire omnes causas defectibiles, sed potius permittere defectus, quam earum cooperationes impedire, sed ita potenter, quod sustinet bonum ne penitus corumpatur a malo, et ex ipsis malis postea elicit multa bona: hæc enim decent summum rerum auctorem, ut sic impleatur omnis justitia, unicuique permittendo in sua linea agere, et operari.

LV. Ad secundam probationem ex dictis dicitur, quod Deus ex vi intentionis prædefinitivæ solum procedit ad ponenda, et præparanda illa media, quæ conducunt ad esse, et sub linea, et ratione formali entitatis, et ejus quod effectivum est comprehenduntur, non ad ea quæ defectum ab esse involvunt. Unde persuasio, et propositio objecti, et omnis moralis motio, licet quantum ad id quod entitatis, et perfectionis in illis est, a Deo deriventur (hoc enim nullatenus negari potest, quia omne ens creatum a Deo est) tamen sub modo moralis motionis a Deo non est, quia modus ille moralis motionis non potest præscindere a defectu, et malitia, quia motio moralis non operatur, nisi mediante alligantia, et bonitate objecti propositi; cum autem objectum illius actus sit aliquid dissonum rationi, non potest movere, et trahere nisi adjuncta illa dissonantia, et defectu, nec ab illa potest præscindere in sua ratione formali: et ideo Deus non potest concurrere sub modo illo morali fundato in attractione objecti, nec illam motionem moralem ut talem prædefinire, sed hoc pertinet ad defectus permissos ex adjuncta suppositione causæ defectibilis. Quia tamen in his moralibus motionibus

etiam aliquid entitatis reperiri debet, cum non sint purum nihil, ad illam entitatem Deus concurrat sub universali ratione entis, non sub ratione defectus. Quod si concurrat, etiam intendit, et ex intentione præfinit, sicut de materiali actu dictum est.

LVI. Ad confirmationem respondetur, quod illa intentio Dei efficax præbet mediis, et vocationi congruæ efficaciam ad movendam voluntatem, eo quod tota hæc efficacia est ex gratia Dei, et ex ejus voluntate, non ex aliqua naturali contemperantia voluntatis nostræ cum vocatione: hanc enim congruitatem prævisam, et præsuppositam a Deo, ex se autem, et ut descendit a Deo indifferentem, nos non agnoscimus, nec admittimus, cum non simus nos figuli formantes massam ex Deo indifferenter venientem, magis autem nos omnes in manu ejus simus, ut lutum in manu figuli, Jerem. xviii, Roman. ix. Congruitas ergo vocationis est congruitas a Dei voluntate orta, et ex eo efficaciam habens, et determinationem, non indifferentiam tantum, seu indeterminationem suspensivam, quæ ex voluntatis acceptatione determinatur. Nec tamen hæc efficacia determinata ex Deo descendens, et antecedens nostrum consensum infert vim voluntatis, et libertatem tollit, sed potius causat, quia ita universalis efficacia est, ut non solum faciat impetum, et vehementiam in actum, ut quomodocumque fiat, sed etiam modum ejus causat, qui est libertas, quia totum hoc intendit prædefinitio illa Dei, scilicet ut actus fiat, et ut libere fiat; et ideo efficaciam præbet mediis ut fiat actus talis non absolute, sed cum modo libertatis, etiam ab ipsa prædefinitione intento. Quod sæpissime in superioribus explicatum est, et ita non est necesse repetere,

ARTICULUS V.

Unde sumatur certitudo divinæ prædestinationis?

I. Certitudo seu infallibilitas prædestinationis divinæ et concordia ejus cum nostra libertate omnino conjunctæ esse debent, nec una sine altera potest explicari. Unde in effectibus prædestinationis, duo genera distinguenda sunt. Quidam enim fiunt immediate a solo Deo, ut prima excitatio, et vocatio, et ultima glorificatio, aut etiam infusio gratiæ, qualis fit in parvulis. Quidam fiunt consentiente voluntate nostrâ, ut omnia bona opera quibus satagimus certam nostram vocationem facere. Quantum ad primum, prædestinatio in illis effectibus neque indiget concordia cum nostra libertate, cum tales effectus non fiant voluntate nostrâ concurrente, et dependenter ab ejus consensu, sed immediate et solum a Deo. Unde neque certitudo prædestinationis quoad illos dependet ab alio quam ab ipsa operatione, et virtute Dei, seu efficacia ejus; et sic in istis effectibus ponere prædefinitionem absolutam, et efficacem Dei antecedentem omnem consensum nostrum, cum a solo Deo fiant, omni difficultate vacat. Quantum ad effectus secundi generis, in quibus intervenit concursus nostræ voluntatis, et dependentia a consensu ejus, difficultas est quomodo, aut unde sumatur certitudo illius prædestinationis, cum ibi interveniat contingentia nostræ libertatis.

Et sunt tres modi dicendi.

II. Primus, quod certitudo prædestinationis sumitur ex Deo tollente nostram contingentiam, et libertatem, et sic certitudo illa est necessitas; nec enim aliter putant assecurari divinæ prædestinationis cer-

titudinem, nisi contingentiam omnem auferendo a nobis. Et hic est modus hæreticorum negantium libertatem nostram cum causalitate divina, et efficacia ejus stare posse.

Secundus est eorum qui certitudinem divinæ prædestinationis reducunt ad solam præscientiæ divinæ certitudinem, qui ante omne decretum, quo tangat, et determinet voluntatis nostræ indifferentiam, scit suam infinitam scientiam quid et quomodo se determinabit voluntas nostrâ, et ea determinatione scita, et præsupposita, Deus decreto suo suscribit, et determinat quod ita fiat non determinando indifferentiam voluntatis efficacia sua, sed determinatam supponendo, et ad executionem deferendo. Determinatio autem illa prævisa, et supposita non lædit libertatem, nec indifferentiam ejus tollit, quia nascitur ab ipsamet inclinatione potentiæ, non ab extrinseca vi. Et hanc viam sequuntur auctores, et defensores scientiæ mediæ.

Tertius modus est asserendi certitudinem prædestinationis circa actus liberos, et contingentes, non desumi ex ablatione contingentiae, et præventionem Dei necessitante nos, ut dicunt hæretici, neque ex suppositione ipsius determinationis causæ liberæ, quam Deus præscit, et præsupponit antecedenter ad omne decretum suum, ut dicit scientia mediæ, sed ex causatione universalissima ipsius divinæ voluntatis, qua operatur omnia, et est radix, et principium omnis motus, etiam vitalis et liberi, quantum ad modum liberi; et sic ipsa causatio non tollit libertatem, et contingentiam, quia causat illam; et si causat, non lædit. Causat etiam determinatam speciem, et individuationem actus, quia ad hoc ordinatur, ut voluntas exuat indeterminationem seu suspensionem, et efficiat